

**НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ
В УМОВАХ КІБЕРСУСПІЛЬСТВА**

На кого орієнтовано	<i>Для студентів спеціальностей B10 Філософія; B13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа; C1 Міжнародні економічні відносини; C3 Міжнародні відносини; C4 Психологія; C7 Журналістика; D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок; D3 Менеджмент; D4 Публічне управління та адміністрування; D5 Маркетинг; D7 Торгівля; D8 Право; D9 Міжнародне право; F5 Кібербезпека та захист інформації</i>
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Курс	2
Семестр	<i>1 семестр</i>
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	<i>Загальноуніверситетська</i> вибіркова навчальна дисципліна
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/ години	4 кредити/120 годин
Пререквізити	<p>Базується на дисциплінах: <i>B10 (базовий рівень, Комунікативні стратегії в глобалізованому світі); B13 (базовий рівень, Організація та управління інформаційно-аналітичною діяльністю в установах та організаціях); C1 (базовий рівень, Глобальна економіка; Глобальна цифрова економіка); C3 (базовий рівень, Міжнародні системи та глобальний розвиток); C4 (базовий рівень, Психологічна стійкість в екстремальних та кризових умовах; Психологія самоменеджменту); C7 (базовий рівень, Інформаційні війни); D2 (базовий рівень, Страхувальний менеджмент; Соціально-етичні засади обліку і оподаткування); D3 (базовий рівень, Креативна компонента в управлінні інноваційною діяльністю; Стратегічне управління ланцюгами постачання; Міжнародний менеджмент та маркетинг; Управління проектами та ризиками); D4 (базовий рівень, Інформаційно-аналітична діяльність публічного службовця; Комунікативна діяльність органів публічного управління; Стратегічне управління та управління змінами); D5 (базовий рівень, Маркетинг кроскультурного середовища; Стратегічний маркетинг);</i></p>

	<p><i>D7 (базовий рівень, Сталий розвиток суспільства та бізнесу);</i></p> <p><i>D8 (базовий рівень, Інформаційні війни; Геополітика і геостратегія України);</i></p> <p><i>D9 (базовий рівень, Інформаційні війни; Геополітика і геостратегія України; Правове регулювання інтеграції України в ЄС);</i></p> <p><i>F5 (базовий рівень, Інтелектуалізовані системи інформаційної безпеки).</i></p>
Що буде вивчатися (предмет вивчення)	<p>Дисципліна присвячена аналізу соціально-інформаційних аспектів національної безпеки України в умовах кіберсуспільства як якісно нової стадії інформаційного суспільства, а також пошуків засобів протидії деструктивним масовоінформаційним впливам у контексті кіберизації публічних комунікацій у цифрову епоху. Особлива увага звертається на прояви та технологічні умови поширення деструктивної антиукраїнської пропаганди, фейкових повідомлень у медіапросторі, інформаційних воєн проти Української держави, а також основним векторам опору ворожій інформаційній діяльності.</p>
Чому це цікаво/треба вивчати (мета)	<p>Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти уявлень про сутність, форми і методи забезпечення національної безпеки України за умов кіберизації соціальних комунікацій, основні напрями протидії інформаційній деструкції й формування інформаційної стійкості (резильєнтності) в ракурсах територіальних громад, корпоративних управлінських структур, держав, їх об'єднань, міжнародних альянсів.</p>
Чому можна навчитися (результати навчання)	<p>Короткий опис результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розуміти</i> поняття кіберсуспільства як якісно нової стадії інформаційного суспільства й мережевого суспільства, національної безпеки за умов кіберсуспільства, а також інфокіберсуверенітету; - <i>оцінювати</i> явище деструктивних масовоінформаційних впливів як загрози національній безпеці України; - <i>аналізувати</i> прояви антиукраїнської ворожої соціоінформаційної діяльності як загрози українській національній ідентичності та національній державності в умовах кіберсуспільства; - <i>використовувати</i> набуті знання з метою активного сприяння захистові інформаційного суверенітету України у віртуальному середовищі (кіберпросторі) та її національній безпеці.
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)	<p>Короткий опис компетентностей:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень публічного управління та адміністрування й характеризується невизначеністю умов і

	<p>необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної й навчальної діяльності;</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність творчо осмислювати проблеми інфокіберсуверенітету України та реагувати на прояви деструкції масовоінформаційного характеру, що загрожують національній безпеці України; - активне сприяння захисту інфокіберсуверенітету України у віртуальному середовищі (кіберпросторі).
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Зміст дисципліни:</p> <p>Поняття digital-епохи та кіберсуспільства як якісно нової стадії інформаційного суспільства та мережевого суспільства. Транскордонний і трансграничний характер кіберпростору. Віртуальна реальність як це штучний простір, створений засобами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Неконтрольований, односторонній доступ до інформаційних ресурсів, відсутність психологічної стійкості особи, розмитість суспільних, моральних та ідеологічних цінностей як чинники інформаційної небезпеки. Її руйнівні наслідки для держави й суспільства. Новітні дослідження кіберсуспільства та соціальної сфери кіберкомунікацій. Цифровий розрив. Цифровий громадянин. Масовоінформаційні впливи у кіберпросторі. Сутність та небезпеки кіберизації публічних комунікацій. Нові цифрові медіа та медіатизація соціоінформаційної сфери кіберсуспільства. Міфологізація культурних та політичних явищ у кіберсуспільстві. Сучасні технології деструктивного масовоінформаційного впливу. Інфосоціокібертероризм. Фейки. Кібербулінг. Загрози колективним ідентичностям у кіберсуспільстві. Поняття національної безпеки за умов кіберсуспільства в частині соціоінформаційної безпеки. Поняття національного інформаційного простору та інфокіберсуверенітету України. Поняття соціоінформаційної безпеки кіберсуспільства в державному вимірі. Інформаційні війни та маніпуляції масовою свідомістю як загрози національній ідентичності й національній державності. Застосування програм штучного інтелекту в масових комунікаціях кіберсуспільства. Асиметрична інформаційна агресія. Інформаційно-психологічні спецоперації (ІПСО), їх технології. Когнітивні (сміслові) війни. Захист критичної інфраструктури соціальних комунікацій в державі як чинник національної стійкості. Правові засади соціоінформаційної стійкості України. Штучний інтелект у протидії соціоінформаційним загрозам. Сутність та небезпеки кіберизації публічних комунікацій. Основні напрями діяльності з протидії інформаційній деструкції. Гібридні загрози. Інфокіберстійкість. Формування соціоінформаційної (кібер)стійкості в ракурсах територіальних громад, корпоративних структур, держав,</p>

	<p>їх об'єднань, міжнародних організацій, військово-політичних альянсів. Протидія дезінформації, маніпуляціям, фейковим повідомленням. Інформаційні війни у кіберпросторі: технологічний та соціокомунікаційний виміри. Кібердипломатія. Захист інформаційного (кібер)суверенітету України. Кібербрендинг країни, його технології. Стримкастинг, блогеринг, громадська (народна) кібердипломатія як засоби національного брендингу.</p> <p>Види занять: лекції, семінарські, дистанційне навчання: Google classroom.</p> <p>Методи навчання: презентація, семінар-дискусія, розв'язання тестових завдань тощо.</p> <p>Форми навчання: очна, заочна.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Основні джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Авер'янова Н., Воропаєва Т. Інформаційна безпека України: соціально-філософські аспекти. <i>Філософські науки</i>. 2020. № 10(86). URL: https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/319 2. Верховцева І.Г. Глобальний кіберпростір та опір інформаційній агресії: кібердипломатія України у протидії російській інформаційній інвазії. <i>Міжнародне співтовариство та Україна в процесах економічного та цивілізаційного поступу: актуальні економіко-технологічні, ресурсні, інституціональні, безпекові та соціогуманітарні проблеми</i>: монографія. Ruga: Baltija Publishing, 2024. С. 213–243. DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-480-1-9 3. Верховцева І.Г. Комунікаційна вразливість демократій у digital-епоху: виклики інфосоціокібертероризму. <i>Цифрова трансформація та інноваційний розвиток соціально-економічних систем: виклики та стратегії</i>: колективна монографія / за заг. ред. В.Ю. Медвідь, Д.В. Дячкова, О.А. Галича, О.В. Калініченка, В.С. Лесюка. Полтава: ПДАУ, 2026. 4. Власюк О.С. Національна безпека України: еволюція проблем внутрішньої політики. К.: НІСД, 2021. 528 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2017-01/Vlasuk-fin-99d56.pdf 5. Дерев'янку І. Гібридна війна як різновид асиметричних дій. <i>Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти</i>. 2023. Вип. 11. С. 6–16. DOI: 10.31866/2616-745X.11.2023.278396 6. Кондратенко О.Ю., Верховцева І.Г. Системні особливості іномовлення автократій (кейси РФ, КНР та КНДР). <i>Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»</i>. <i>Політологія. Соціологія. Право</i>. 2025. № 1(65). С. 96–103. DOI: https://doi.org/10.20535/2308-5053.2025.1(65).332564

7. Корченко О.Г., Верховцева І.Г., Петькун С.М., Коваленко Ю.М., Дорошенко Е.Р. Національні інтереси України за умов кіберизації міжнародних публічних комунікацій: потенціал кібердипломатії. *Національні інтереси України*. 2025. № 5. С. 1091–1103. DOI [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-5\(10\)-1091-11003](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-5(10)-1091-11003)
8. Корченко О.Г., Шульга В.П., Верховцева І.Г. Іміджмейкінг України за умов кіберизації міжнародних публічних комунікацій. *Публічно-управлінські та цифрові практики*. 2025. № 1(4). С. 20–38. DOI: 10.31673/2786-7412.2025.012523
9. Маркович Х.М. Національна безпека України: понятійно-категоріальне осмислення. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. Вип. 38/2023. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8163881>
10. Панченко О. Інформаційна безпека держави як елемент соціокультури. *Аспекти публічного управління*. 2020. №8(1). С. 58-67. DOI <https://doi.org/10.15421/152006>
11. Срібна Є.В., Ступницький В.В., Ступницька Н.І. Національна безпека України – цифровий вимір. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. Сер. «Економічні науки». 2020. Вип. 4(92). С. 385-400. DOI <https://doi.org/10.31713/ve4202034>
12. Федонюк С. Міжнародні аспекти безпеки кіберпростору: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/20718/1/Mizhnar_asp_bezp_kiberprostoru.pdf
13. Verkhovtseva I., Khrystokin N., Baranovskiy F., Kondratenko O., Sylka O. Info(cyber)sovereignty and cyber diplomacy: between technological and social. *Advanced Technologies for Intelligent Secure Information Systems*. 2025.
- Додаткові джерела:**
14. Верховцева І.Г. Виклики кіберизації міжнародних публічних комунікацій та протидія України деструктивним масовоінформаційним впливам. *Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи* / за матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. Київ, 10 квітня 2025 р. К.: НУБіП, 2025. С. 75–78.
15. Верховцева І.Г., Закіров М.Б., Хорватова О.О., Січкаренко Г.Г. Масовокомунікаційні аспекти протидії інформаційному насиллю у кіберпросторі: кібердипломатія (вектор громадської дипломатії). *Актуальні проблеми сталого розвитку*. 2025. № 5. С. 269–277. DOI: 10.60022/2(2)-30S
16. Верховцева І.Г. Кібердипломатія та інформаційний тероризм цифрової епохи: соціокомунікаційний вимір (обговорюючи проект Стратегії кібердипломатії України). *Кібердипломатія: матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. К.:*

	<p>Дипл. акад. імені Г. Удовенка; ДУІКТ, 2025. С. 17–22.</p> <p>17. Верховцева І.Г., Ковальський Г.Є. Маніпулятивні технології в міжнародному інформаційному протистоянні. <i>Дипломатія доби глобалізації: нові виклики та завдання</i>: матер. Міжнар. наук.-пр. конф., 15 грудня 2022 р.). Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2022. С. 16–21.</p> <p>18. Верховцева І.Г. Російська інформаційна війна проти України 2014–2024 рр. як предмет наукових студій: концепт «інформаційне насильство». <i>Образ</i>. 2024. № 2(45). С. 26–35. DOI https://doi.org/10.21272/Obraz.2024.2(45)-26-35</p> <p>19. Верховцева І.Г., Христокін Г.В., Силка О.З. Соціоінформаційна стійкість України у цифрову епоху. <i>Національна стійкість (резилієнтність) як ключовий елемент національної безпеки: архітектура, виклики та шляхи посилення</i>: матер. І-ї Міжнар. наук.-практ. конфер. (Івано-Франківськ, 27 листопада 2025 р.). Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2025. С. 579–584.</p> <p>20. Павленко Т.А. Технології штучного інтелекту у забезпеченні інформаційної безпеки України. <i>Національна безпека України в умовах інформатизації та глобалізації суспільних процесів: сучасні загрози та кримінально-правове регулювання</i>: матер. VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 11 трав. 2023 р.). Харків: Право, 2023. DOI: https://doi.org/10.31359/9789669985552 С. 132.</p> <p>21. Савченко К.В., Ткачук Л.М. Інформаційна безпека як складова національної безпеки держави. URL: https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/20477/4/048.pdf?sequence=3&isAllowed=y</p> <p>22. Хіміч О.М., Корченко О.Г., Верховцева І.Г. Кібердипломатія у протидії антиукраїнській пропаганді: стратегії, інструменти. <i>Кібердипломатія: тези Міжнар. наук.-практ. конф. (24–25 травня 2024 р.) та наук.-практ. кругл. столу «Стратегії та практики для України, Європи та світу» (28 листопада 2024 р.)</i>. К.: Дипл. акад. імені Г. Удовенка; ДУІКТ, 2025. С. 109–116.</p> <p>23. Verkhovtseva I.G. Ukraine's Cyber Diplomacy In Countering Russian Informational Aggression. <i>Library Science. Record Studies. Informology</i>. 2024. Т. 20. № 3. С. 21–31. DOI https://doi.org/10.63009/lrsri/3.2024.21</p>
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, мультимедійне обладнання, платформа Google Classroom
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	Диференційований залік, модульна контрольна робота
Кафедра	Національної безпеки та підприємництва
Факультет	Менеджменту, фінансів та маркетингу

Викладач		ВЕРХОВЦЕВА ІРИНА ГЕННАДІЇВНА Посада: професор кафедри публічного управління та адміністрування Вчений ступінь: д.іст.н. Вчене звання: професор Профайл викладача: https://scholar.google.com/citations?view_op=list_works&hl=ru&hl=ru&user=DXfzmzsAAAAJ&sortby=pubdate iryna.verkhovtseva@npp.kai.edu.ua Робоче місце: 8а.108.
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс	

Розробник: Ірина ВЕРХОВЦЕВА